
Наступність у дії: інтеграція дошкільної та початкової освіти в умовах викликів сьогодення

Ольга БІГУН,
директор комунальної установи
«Центр професійного розвитку педагогічних
працівників Златопільської міської ради
Харківської області»,
oobigun@gmail.com
Аліна МАРЧЕНКО,
консультант комунальної установи
«Центр професійного розвитку педагогічних
працівників Златопільської міської ради
Харківської області»,
adeline.marchenko@gmail.com
Любов ПОГРЕЦЬКА,
практичний психолог комунальної установи
«Центр професійного розвитку педагогічних
працівників Златопільської міської ради
Харківської області»
profped.mpervm@ukr.net

У статті висвітлено досвід педагогів Златопільської громади із забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою, спільної праці над упровадженням інноваційних методик, створенням комфортного освітнього середовища та залученням батьків до освітнього процесу. Розглянуто конкретні приклади щодо наступності з використанням різних форм і методів їх проведення, зокрема воркшопів, семінарів, що підтверджують ефективність співпраці.

Ключові слова: наступність, модель співпраці, компетентності, інтеграція, психологічний інтенсив.

Освіта завжди була серцем розвитку суспільства, фундаментом, на якому будується майбутнє нації. Проте сучасні реалії значно змінили освітній ландшафт: реформа Нової української школи, цифровізація освітнього простору, а також умови воєнного стану внесли свої корективи в методи й підходи до навчання. Перед педагогами постало нове завдання – забезпечити гармонійний і ефективний перехід дітей з дошкільного закладу до школи, ураховуючи їхні емоційні, когнітивні та соціальні особливості.

Для його реалізації фахівці комунальної установи «Центр професійного розвитку педагогічних працівників Златопільської міської ради Харківської області» об'єднали свої зусилля з вихователями та вчителями початкових класів. Вирішальним кроком було створення тимчасового творчого колективу вихователів старших груп ЗДО та вчителів початкових класів за темою: «Реалізація інноваційних ідей Нової української школи в умовах наступності щодо забезпечення цілісного розвитку особистості». Упевнені, що тільки зацікавленість обох сторін зробить перехід із закладу дошкільної освіти до початкової школи безболісним і успішним для дитини.

Мета цього об'єднання – упровадження інноваційних методик Нової української школи в умовах наступності, забезпечення цілісного розвитку особистості дитини та адаптація освітнього процесу до реалій воєнного стану.

Плідну працю педагогів Златопільської громади було відзначено на високому рівні. На XII обласній онлайн-виставці ефективного педагогічного досвіду «Освіта Харківщини ХХІ століття» у 2022 році наш творчий колектив здобув перше місце в номінації «Модернізація підходів до організації методичної роботи з педагогічними працівниками в умовах реалізації наступності між дошкільною та початковою освітою». Ця перемога стала результатом відданості своїй справі, творчого підходу та прагнення до інновацій. Наші педагоги представили унікальний досвід, що базувався на ефективних моделях співпраці між дошкільними закладами та школами, використанні сучасних технологій та методик. Ми продовжуємо розвивати процес наступності, упроваджуючи сучасні підходи та методики, щоб зробити нашу роботу ще більш ефективною. У 2023/2024 роках ключовими напрямками діяльності було визначено: посилення співпраці між закладами дошкільної освіти (далі – ЗДО) та ліцеями громади; інтеграція новітніх технологій і гнучке реагування на виклики сучасності. Цей досвід став цінним внеском у створення якісного освітнього середовища.

За результатами засідань творчих колективів можна зробити висновок, що така співпраця дає змогу згуртувати колектив, стимулювати його до обміну професійним досвідом та ідеями, сприяє впровадженню інноваційних методик у роботу з дітьми, створює сприятливі умови для розвитку творчого потенціалу педагогів, покращення комунікації між ними та вдосконалення професійної майстерності. Завдяки спільному вирішенню актуальних завдань відбувається підвищення якості освітнього процесу й забезпечується гармонійний розвиток дітей. Такі зустрічі стають платформою для натхнення, закладають міцний фундамент для подальшої співпраці та професійного зростання педагогів як закладу дошкільної освіти, так і закладу загальної середньої освіти, дозволяють створити сприятливий психологічний клімат, утворити команду одностайних; удосконалити систему мотивації, створити умови для реалізації творчого потенціалу кожного педагога, підвищити педагогічну майстерність педагогів [1].

А для вихованців така співпраця створює сприятливі умови для розвитку необхідних навичок і компетентностей, що дозволяють їм успішно адаптуватися до освітнього середовища початкової школи. Завдяки інтеграції ігрових форм діяльності, формуванню комунікативних, пізнавальних, логіко-математичних, мовленнєвих і природничих навичок діти краще підготовлені до нових викликів у навчанні.

Спільні заходи між ЗДО та початковою школою, такі як воркшопи, заняття, екскурсії до школи та участь у спільних проєктах, сприяють зниженню стресу, формують позитивне ставлення до навчання, забезпечують плавний перехід між освітніми ланками.

Досвід такої роботи засвідчує, що діти старшого дошкільного віку стають більш упевненими, відкритими до спілкування з учителями й однолітками, що в підсумку значно полегшує їхній період адаптації. Про це свідчать позитивні результати досліджень адаптації учнів 1-х класів до освітнього процесу, що підтверджують важливість і ефективність взаємодії між закладами освіти.

Колективом Центру професійного розвитку педагогічних працівників розроблено модель методичної роботи з педагогічними працівниками щодо організації наступності між закладами освіти та сплановано роботу тимчасового творчого колективу вихователів старших груп і вчителів початкових класів.

Модель взаємодії комунальної установи «Центр професійного розвитку педагогічних працівників Златопільської міської ради Харківської області» (далі – КУ «ЦПРПП») з педагогічними працівниками щодо організації наступності між закладами освіти представлено на рисунку 1.

Рис.1. Модель взаємодії КУ «ЦПРПП» з педагогічними працівниками закладів освіти

У 2023 році творчий колектив працював за темою «Розвиток професійної компетентності педагогічних працівників закладів освіти відповідно до вимог Нової української школи в умовах сьогодення». Робота тимчасового творчого колективу організована протягом календарного року: навесні вчителі 4-х класів початкової школи співпрацюють із вихователями старших груп закладів дошкільної освіти, а взимку естафету переймають учителі 1-х класів початкової школи разом із вихователями старших груп ЗДО. Такий підхід забезпечує наступність, узгодженість і ефективність освітнього процесу. Партнерство між дошкільною освітою та початковою школою стає запорукою успішного розвитку дитини.

Відповідно до програми роботи тимчасового творчого колективу вихователів старших груп і вчителів початкових класів протягом 2023 року було організовано та проведено низку методичних заходів. Так, під час засідання нетворкінгу з метою розвитку професійних компетентностей педагогів і обміну досвідом щодо створення безпечного освітнього середовища, презентовано досвід співпраці ЗДО № 16 і ліцею № 7. А в рамках методичного марафону були представлені рекомендації щодо впровадження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти» [2], практичні поради щодо безпеки дітей та інноваційні підходи до навчання правил безпеки. Інновація заходу – перегляд мультфільму про інтернет-безпеку, який став основою для активного обговорення питань цифрової безпеки. Традиційна «Психологічна майстерня» сприяла опануванню учасниками техніки емоційної релаксації та саморегуляції, їхній професійній стійкості, отриманню знань про методичні інструменти та ідеї для впровадження сучасних підходів у роботі з дітьми й

батьками. А також під час практичного семінару, мета якого полягала в забезпеченні наступності між дошкільною та початковою освітою, обговорення сучасних методів розвитку дитини, особливу увагу було приділено темам інтерактивних підходів до формування ціннісних орієнтирів у дітей та використанню практичних методик розвитку дошкільнят під час освітньої діяльності в дистанційному форматі. Панорама творчості дозволила педагогам узяти участь у відкритих заняттях, які демонстрували інноваційні підходи до інтеграції знань. Ключовим елементом семінару став психологічний інтенсив, під час якого учасники опанували ефективні техніки щодо подолання стресу та підтримки емоційної рівноваги. Інтерактивна діяльність із використанням цифрових платформ створила новий рівень співпраці між педагогами.

У 2024 році тимчасовий творчий колектив продовжив активну роботу над темою «Забезпечення розвитку дітей старшого дошкільного віку відповідно до вимог Нової української школи в сучасних умовах», яка об'єднала педагогів у спільних зусиллях, спрямованих на створення комфортного, безпечного та розвивального середовища для кожної дитини, ураховуючи актуальні виклики сьогодення, забезпечення наступності між дошкільною освітою та початковою школою, надаючи цьому процесу нового динамізму й осмислення.

Усвідомлюючи, що саме гармонійний перехід від дошкільного до шкільного навчання є ключем до успішного розвитку дитини, педагоги різних освітніх ланок невпинно шукали ефективні шляхи співпраці та вдосконалення. Протягом 2024 року організовано низку заходів, спрямованих на реалізацію визначеної теми, серед яких засідання творчого колективу, на якому було представлено досвід роботи ЗДО № 5 і ліцею № 2. А також визначено актуальні аспекти наступності, приділяючи особливу увагу питанням психологічної адаптації дітей до навчання в школі та ефективної взаємодії з батьками, що є ключовим чинником успіху. Напрацьовані стратегії співпраці стали основою для організації та проведення воркшопу «Партнерська взаємодія педагогів із батьками як важлива умова гармонійного розвитку та підготовки дошкільника до навчання в школі», під час якого учасники отримали нові знання щодо організації партнерства з родинами вихованців, підвищення довіри та спільного створення виховного простору. Крім того, у 2024 році провели практичний семінар «Забезпечення всебічного гармонійного розвитку особистості дитини шляхом якісної організації партнерської взаємодії учасників освітнього процесу», що сприяв поглибленню знань педагогів із питань ефективного залучення батьків до освітнього процесу. Учасники обмінялися практичними кейсами, обговорювали успішні приклади співпраці. Семінар став важливим кроком для закріплення партнерських відносин між освітніми ланками. Проведені заходи допомогли педагогам здобути нові знання, удосконалити професійні навички, налагодити ефективну комунікацію з батьками та створити умови для успішної адаптації дітей до навчання у школі. Підсумки роботи 2024 року стали основою для підвищення якості освітнього процесу та підтримки гармонійного розвитку дітей.

За результатними вивчення адаптації учнів 1-х класів до навчання в умовах Нової української школи представлено моніторинг за навчальні роки 2022/2023 (229 учнів), 2023/2024 (217 учнів), 2024/2025 (164 учні), який засвідчує, що діти, які відвідують дошкільний заклад освіти, краще адаптуються до шкільного життя. Цей

показник є позитивним маркером і свідчить про плідну співпрацю учасників освітнього процесу в умовах Нової української школи (рисунк 2).

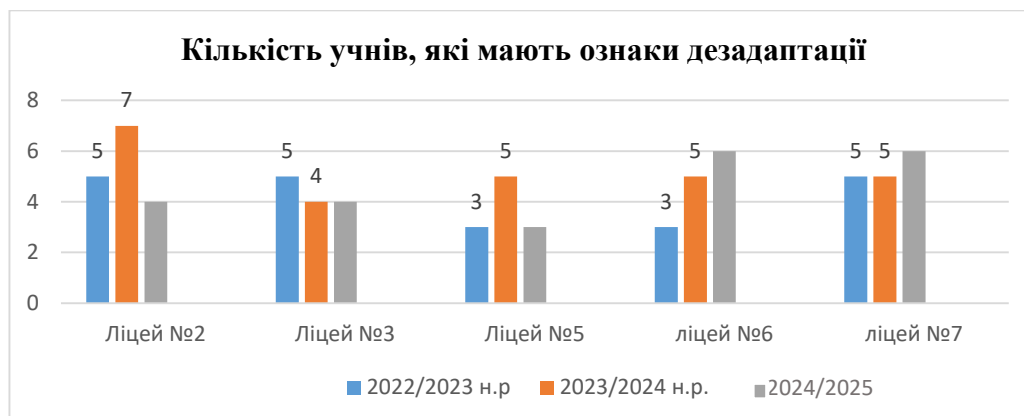

Рис. 2. Моніторингове дослідження щодо вивчення адаптації учнів 1-х класів до навчання в умовах Нової української школи (за 2022/2023, 2023/2024 та 2024/2025 навчальні роки)

За результатами дослідження можна зробити висновок, що діти, які відвідують ЗДО, краще адаптуються до шкільного життя, оскільки в кількість дезадаптованих учнів потрапили тільки дві дитини, які не відвідували заклад дошкільної освіти.

Не зупиняючись на досягнутому, педагогічна спільнота Златопільської громади вже спланувала нові заходи на 2025 рік. Співпраця між ЗДО № 10 «Ромашка» та ліцеєм № 5 обіцяє бути не менше продуктивною. Плануються семінари, тренінги, обмін досвідом і залучення батьків до активної участі в освітньому процесі.

Узагальнюючи, можемо зробити висновок: забезпечення всебічного гармонійного розвитку дитини можливе лише за умови ефективної співпраці всіх учасників освітнього процесу – педагогів, батьків і психологів. Златопільська громада демонструє чудовий приклад того, як спільні зусилля сприяють високим результатам.

Ми віримо, що кожна дитина заслуговує на якісну освіту, підтримку й увагу. І тільки разом ми зможемо створити освітнє середовище, у якому діти зростатимуть щасливими, здоровими й успішними.

Попереду – нові проєкти, нові виклики та нові досягнення. Ми готові до них, сповнені енергії та натхнення. Нехай кожен день приносить нам нові знання, досвід і радість від спільної праці заради нашого майбутнього – наших дітей.

Список літератури

1. Професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти». URL <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti>
2. Творчий мобільний колектив наступності. URL: <https://surl.li/conyai>